POD VEDENÍM RÁDU PIARISTOV

PÔSOBIACEHO

PRIEVIDZSKÉHO

RÍM. KAT. NIŽŠIEHO GYMNÁZIA

VÝROČNÁ SPRÁVA

ZA ŠKOLSKÝ ROK 1881–82.

VYDÁVA

FURDEK NÁNDOR

riaditeľ gymnázia.

16

V Nitre. Tlač [NEISTÝ PREPIS] a Huszár, predtým dedičia Mih. Sieglera.

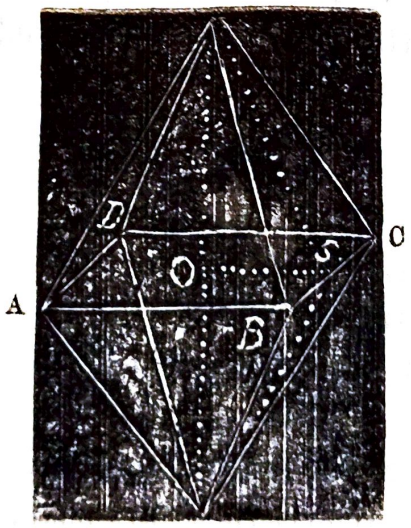
Obsah.

I. Tepelná rozťažnosť kryštálov.
II. Správa o stave podporného spolku prievidzského kat. gymnázia.
III. Dobročinná rubrika.
IV. Profesorský zbor.
V. Prehľad prebraného učiva.
VI. Školské správy.
VII. Učebné pomôcky.
VIII. Vysvetlenie známok a ostatných skratiek.
IX. Klasifikačný prehľad žiactva.
X. Štatistické tabuľky.
XI. Oznámenie o začiatku budúceho školského roka 1882–83.

Tepelná rozťažnosť kryštálov.

Rozpínanie pevných telies prebieha vo všetkých smeroch rovnako; napríklad pri zahrievaní kocky sa častice rozťahujú tak, že kocka zostáva vždy kockou. Podľa Mitscherlichových[1] pokusov to však platí iba o nekryštalických telesách a spomedzi kryštalických iba o tých, ktoré patria do pravidelnej sústavy; ostatné kryštály sa v rozličných smeroch rozpínajú rozlične.

Mitscherlich totiž pri svojich pokusoch zistil, že uhly stien kryštálov nepatriacich do pravidelnej sústavy majú pri rozličných teplotách rozličnú veľkosť. Nech ABCDEF je náčrt osemstena patriaceho do pravidelnej štvorcovej sústavy; z vrcholov E a F veďme kolmice ES a FS na hranu BC. Potom je ESF uhlom stien, teda uhlom, ktorý spolu zvierajú steny BCE a BCF. Keďž os EF je

(Obr. I.)

kolmá na základňu ABCD, spojením bodov O a S vznikne pravouhlý trojuholník, v ktorom uhol ∠ESO

[1] *Mitscherlich, slávny chemik, sa narodil 7. januára 1794 v Neuende v Oldenburskom veľkovojvodstve; zomrel 28. augusta 1865.*

sa rovná polovici uhla ESF, čiže polovici uhla, ktorý spolu zvierajú steny BCE a BCF. Označme tento posledný uhol φ; potom:

$$\frac{OE}{OS} = \text{tang } ½ \varphi.$$

Tangens polovice uhla, ktorý spolu tvoria spomenuté steny, sa rovná podielu úsečiek OE a OS. Predpokladajme, že pri rozpínaní kryštálu sa OE roztiahne v inom pomere ako OS. Veľkosť uhla φ sa potom zmení: ak sa viac predĺži OE, uhol φ sa zväčši; ak sa viac predĺži OS, uhol φ bude ostrejší. Nech je predĺžená OE = OE (1 + α) a predĺžená OS = OS (1 + β); potom:

$$\frac{OE\ (1+\alpha)}{OS\ (1+\beta)} = \text{tang. } ½ \varphi';$$

Z týchto dvoch rovníc môžeme po zmeraní uhlov φ a φ' určiť, o koľko viac alebo menej sa predĺžila OE než OS.

Mitscherlichove merania na romboédroch kalcitu ukazujú, že zdanlivá rozťažnosť v smere hlavnej osi pri zvýšení teploty z 0° na 100° sa rovná 0.00342; ak pri 0° platí

$$\frac{OE}{OS} = a$$

potom pri 100°

$$\frac{OE}{OS} \quad 1{\cdot}00342,\ a;$$

Z týchto pokusov Mitscherlich dospel k nasledujúcim všeobecným výsledkom:

a) Opticky jednoosové kryštály, ktoré patria do štvorcovej a šesťuholníkovej sústavy, sa v smere kryštalografickej čiže hlavnej osi rozpínajú viac alebo menej než v smere vedľajších osí. Vo všetkých smeroch kolmých na hlavnú os, teda pozdĺž vedľajších osí, je rozťažnosť rovnaká.

b) Opticky dvojosové alebo kryštalograficky trojosové

kryštály s tromi nerovnakými osami sa v každom smere rozpínajú rozlične.

Na určenie všeobecnej rozťažnosti kryštálov skúmali Mitscherlich s Dulongom ich objem podľa metódy Dulonga a Petita. Ako pomocou objemovej rozťažnosti získali dĺžkovú rozťažnosť v jednotlivých smeroch, ukážeme v nasledujúcom. Predstavme si kocku vyhotovenú z niektorého kryštálu, napríklad z kalcitu, ktorej jedna hrana je rovnobežná s hlavnou osou. Nech je dĺžka hrany pri 0° a, takže objem kocky je a^3. Ak teraz kocku zahrejeme na 100°, hrana rovnobežná s hlavnou osou bude mať dĺžku a $(1 + \alpha)$, hrana rovnobežná s vedľajšou osou a $(1 + \beta)$. Základňa kocky kolmá na hlavnú os bude teda a $(1 + 2\beta)$, a jej objem:

$$v_{100} = a^3 \ (1+\alpha) \ (1+2\beta).$$

Z tohto pozorovania objemu kocky môžeme určiť, o koľko sa jej objem zväčšil,

$$v_{100} = v_0 \ (1+m) = a^3 \ (1+m).$$

Podľa pozorovaní vzťahujúcich sa na relatívnu rozťažnosť:

$$\frac{1+\alpha}{1+\beta} = \frac{\text{tang } {}^1/_2 \ \varphi'}{\text{tang } {}^1/_2 \ \varphi};$$

z toho

$$a^3 \ (1+m) = a^3 \ \frac{\text{tang } {}^1/_2 \ \varphi'}{\text{tang } {}^1/_2 \ \varphi} \ (1+\beta) \ (1+2\beta),$$

odkiaľ možno určiť hodnotu β.

Pri kalcite Mitscherlich zistil, že objem kryštálu zohriateho na 100° sa zväčšil o 0·00196, zatiaľ čo

$$\frac{1+\alpha}{1+\beta} = 1{\cdot}00342 \text{ bolo.}$$

Z toho vyplýva:

$$1{\cdot}00196 = 1{\cdot}00342 \ (1+3\beta)$$

$$\beta = -\ 0{\cdot}000487.$$

V smere vedľajších osí teda pri zahrievaní nenastáva rozpínanie, ale zmršťovanie, a to pri 100° v nasledujúcom pomere:

$$1 : 1 - 0{\cdot}000487.$$

Pre rozťažnosť v smere hlavnej osi potom platí

$$a = 0{\cdot}00292.$$

Meraním rozťažnosti sférometrom a porovnaním s rozťažnosťou skla získal Mitscherlich výsledok veľmi blízky tomuto.

Neskôr Pfaff[1] určil rozťažnosť veľkého množstva kryštálov. Skúmaný kryštál položil jednou stenou na železnú platňu; na nej bol železný stojan, ku ktorému bola pripevnená dvojramenná sklenená páka. Jedno jej rameno bolo ľahko pritlačené na hornú stenu kryštálu. Keď sa kryštál po zahriatí roztiahol, rameno, ktoré na ňom spočívalo, sa zdvihlo, kým druhé kleslo. Z uhla páky v tejto novej polohe mohol vypočítať rozťažnosť kryštálu v určitom smere.

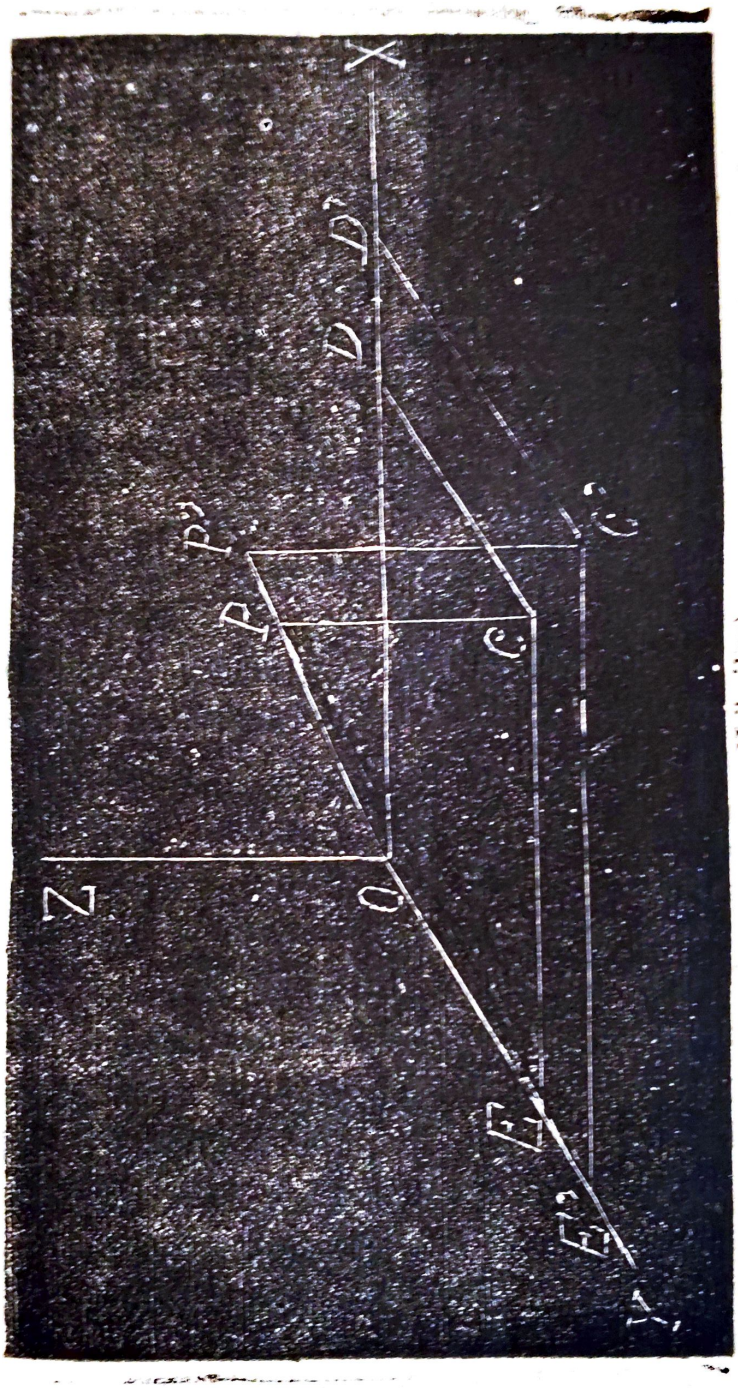
Aj Pfaff potvrdil Mitscherlichove výsledky: zistil, že kryštály sa vo všeobecnosti značne rozpínajú, niektoré viac než kovy; pri iných možno v niektorých prípadoch pozorovať zmršťovanie v určitom smere. Ďalej zistil, že pri kryštáloch s nerovnakými osami je rozťažnosť v smere jednotlivých osí bez výnimky rozličná.

Za poznanie tepelnej rozťažnosti kryštálov veľmi vďačíme vedeckým bádaniam Fizeaua, ktorý presnými výpočtami a pozorovaniami jednoznačne určil zákon, podľa ktorého sa kryštály pri zahrievaní rozpínajú.

Fizeau na základe pokusov Mitscherlicha a Pfaffa dospel k záveru, že vlastnosti kryštálov vzťahujúce sa na ich tepelnú rozťažnosť sa zhodujú s ich optickými

[1] *Pfaff Krištof Henrich, slávny prírodovedec a chemik, sa narodil 2. marca 1773 v Stuttgarte; zomrel 25. apríla 1853.*

vlastnosťami. Rozťažnosť kryštálov v ľubovoľnom smere možno určiť, ak sú známe tri hlavné rozťažnosti. Nech sú na 2. obrázku smery X, Y, Z

(Obr. II.)

smermi troch osí rozťažnosti a koeficienty rozťažnosti rovnobežné s nimi pri 1° nech sú β_1; β_2; β_3. Nech OP je dĺžkovou jednotkou v určitom smere, ktorý zviera s osami uhly δ_1, δ_2, δ_3. Pri zvýšení teploty o 1°

nech je dĺžková jednotka $OP = OP_1 = 1 + D$. Premietnime OP na tri osi; potom

$$OD = \cos \delta_1 ; \; OE = CD = \cos \delta_2 ; \; PC = \cos \delta_3 .$$

Pre OP_1 budú jeho priemety

$$OD_1 = \cos \delta_1 \; (1+\beta_1)$$
$$OE_1 = C_1 \; D_1 = \cos \delta_2 \; (1+\beta_2)$$
$$P_1 \; C_1 = \cos \delta_3 \; (1+\beta_3)$$

Z toho podľa analytickej geometrie

$$OP = OD. \cos \delta_1 + CD. \cos \delta_2 + PC, \cos \delta_3 ;$$

ďalej

$$OP_1 = 1+D = \cos^2 \delta_1 \; (1+\beta_1) + \cos^2 \delta_2 \; (1+\beta_2) + \cos^2 \delta_3 \; (1+\beta_3) \text{ a}$$
$$\cos^2 \delta_1 + \cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1$$
$$D = \beta_1 . \cos^2 \delta_1 + \beta_2 \cos^2 \delta_2 + \beta_3 . \cos^2 \delta_3 .$$

Rozťažnosť kryštálov v ľubovoľnom smere sa rovná súčtu troch rozťažností v smeroch rovnobežných s osami, pričom každá je násobená štvorcom kosínusu uhla, ktorý daný smer zviera s príslušnou osou.

Že sa rozťažnosť kryštálov rovná súčtu troch hlavných rozťažností, možno určiť aj pokusne. Nech má OP taký smer, že $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3$; potom podľa predchádzajúceho

$$\cos^2 \delta_1 + \cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1$$
$$\cos^2 \delta = 1/3 ; \; \cos \delta = \sqrt{1/3} = \cos 54^0 \; 44^1 \text{ a}$$
$$D_m = 1/3 \; (\beta_1 + \beta_2 + \beta_3);$$

Najprv sa teda zmerajú tri hlavné rozťažnosti a potom rozťažnosť v smere, ktorý s osou zviera uhol 54° 44′; alebo sa určí objemová rozťažnosť kryštálu a porovná sa s rozťažnosťou v požadovanom smere. Keďž objemová rozťažnosť kryštálov sa rovná súčtu troch hlavných rozťažností, rozťažnosť v smere zhodnom s ktoroukoľvek osou sa rovná tretine objemovej rozťažnosti.

Na určenie objemovej rozťažnosti treba pozorovať dĺžkovú rozťažnosť v ľubovoľných troch navzájom kolmých smeroch. Uhly, ktoré tieto smery tvoria s osami, nech sú $\varphi_1; \varphi_2; \varphi_3; -\chi_1; \chi_2; \chi_3; -\psi_1; \psi_2; \psi_3$; a rozťažnosti v týchto smeroch nech sú $D_1; D_2; D_3$; potom

$$D_1 = \beta_1 \cos^2 \varphi_1 + \beta_2 \cos^2 \varphi_2' + \varphi_3 \cos_2 \varphi_3.$$
$$D_2 = \beta_1 \cos^2 \chi_1 + \beta_2 \cos^2 \chi_2 + \beta_3 \cos^2 \chi_3.$$
$$D_3 = \beta_1 \cos^2 \psi_1 + \beta_2 \cos^2 \psi_2 + \beta \cos^3 \psi .$$

Súčet týchto troch rovníc:

$$D_1 + D_2 + D_3 = \beta_1 (\cos^2 \varphi_1 + \cos^2 \chi_1 + \cos^2 \psi_1) + \beta_2 (\cos^2 \varphi_2 + \cos^2 \chi_2 + \cos^2 \psi_2) + \beta_3 (\cos^2 \varphi_3 + \cos^2 \chi_3 + \cos^2 \psi_3)$$

Keďž uhly s rovnakými indexmi sú tie, ktoré každá os zviera s tromi navzájom kolmými smermi, súčet štvorcov ich kosínusov sa rovná 1, a preto

$$D_1 + D_2 + D_3 = \beta_1 + \beta_2 + \beta_3 ;$$

teda objemová rozťažnosť kryštálov sa rovná súčtu rozťažností v troch navzájom kolmých smeroch.

Na určenie tejto rozťažnosti a smerov osí preskúmal Fizeau veľké množstvo kryštálov. Podľa výskumov Mitscherlicha a Pfaffa pri kryštáloch pravidelnej sústavy

$$\beta_1 = \beta_2 + \beta_3 \text{ a}$$
$$D = \beta$$

Pokusy potvrdzujú tento výsledok, ako ukazujú aj nasledujúce čísla. Pri kocke fluoritu β = 0·00001910; pri osemstene β = 0·00001911. Pri kocke galenitu β = 0·00000907; pri osemstene β = 0·00002014. Pri kocke pyritu β = 0·00000907; kolmo na ktorúkoľvek stenu β = 0·00000908.

Pri štvorcovej a šesťuholníkovej sústave, ktoré sú opticky jednoosové, už Mitscherlich a Pfaff ukázali, že sa v smere hlavnej osi rozpínajú inak než kolmo na hlavnú os. Pre ne $\beta_2 = \beta_3$; všeobecná rovnica rozťažnosti je

$$D = \beta_1 \cos^2 \delta_1 + \beta_2 (\cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3)$$

z toho

$$\cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1 - \cos^2 \delta^1 = \sin^2 \delta_1 ;$$
$$D = \beta_1 \cos^2 \delta_1 + \beta_2 \sin^2 \delta_1 ;$$

Objemová rozťažnosť v tomto prípade

$$\beta_1 = 2 \beta_2 ;$$

v smere zvierajúcom s hlavnou osou uhol 54° 44′:

$$\cos\delta = \sqrt{1/3}\,;\quad \sin\delta = \sqrt{2/3}\,;$$
$$D_m = \frac{\beta_1 + 2\,\beta_2}{3}.$$

Napríklad pri zirkóne podľa Fizeaua:

$$\beta_1 = 0{\cdot}0000443\,;\quad \beta_2 = 0{\cdot}0000233\,;\quad D_m = 0{\cdot}0000303.$$

Pri smaragde

$$\beta_1 = 0{\cdot}00000106\,;\quad \beta_2 = 0{\cdot}00000137\,;\quad D_m = 0{\cdot}00000056.$$

Pri kalcite

$$\beta_1 = 0{\cdot}00002621\,;\quad \beta_2 = -0{\cdot}00000540\,;\quad D_m = 0{\cdot}00000514.$$

Pri kremeni

$$\beta_1 = 0{\cdot}00000781\,;\quad \beta_2 = 0{\cdot}00001419\,;\quad D_m = 0{\cdot}00001206.$$

Pri bizmute

$$\beta_1 = 0{\cdot}00001621\,;\quad \beta_2 = 0{\cdot}00001208\,;\quad D_m = 0{\cdot}00001334.$$

Obe sústavy sú však vzhľadom na tepelnú rozťažnosť jednoosové; hlavná os rozťažnosti sa zhoduje s hlavnou kryštalografickou osou. Rozťažnosť v smeroch kolmých na ňu je síce iná, ale všade rovnaká.

V kosoštvorcovej sústave majú kryštály tri rozličné, navzájom kolmé osi a z optického hľadiska tri osi pružnosti zhodné s kryštalografickými osami. Z hľadiska tepelnej rozťažnosti sú tieto kryštály trojosové; ich osi sú zároveň osami súmernosti a osi rozťažnosti sa zhodujú s kryštalografickými osami. Pre smer, ktorý s osou zviera uhol 54° 44′, pri týchto kryštáloch platí

$$D_m = \frac{\beta_1 + \beta_2 + \beta_3}{3}$$

Fizeau dospel k nasledujúcim výsledkom: β_1 sa vzťahuje na prvú strednicu optických osí, β_2 na druhú strednicu a β_3 na strednú os pružnosti.

Pre aragonit

$\beta_1 = 0{\cdot}00003460.$
$\beta_2 = 0{\cdot}00001719.$ $D_m = 0{\cdot}00002065.$
$\beta_3 = 0{\cdot}00001016.$

Pre topás

$\beta^1 = 0{\cdot}00000592.$
$\beta_2 = 0{\cdot}00000484.$ $D_m = 0{\cdot}00000497.$
$\beta_3 = 0{\cdot}00000414.$

Pri ďalšom určovaní rozťažnosti kryštálov Mitscherlich dospel aj k zisteniu, že niektoré kryštály sa pri zahrievaní v určitom smere zmršťujú. To isté pozoroval aj Fizeau pri jednoosových kryštáloch, najma: pri smaragde; jeho koeficient rozťažnosti pri 40° je

$$\beta_1 + 2\,\beta_2 = 0{\cdot}00000168;$$

a pri zvýšení teploty o každý jednotlivý stupeň vzrastie koeficient rozťažnosti o 0·000000038, takže pri ľubovoľnej teplote t

$$\beta = 0{\cdot}000000168 + 0{\cdot}000000038.\ t;$$

Z toho vyplýva, že pri -4·3° je koeficient rozťažnosti nulový a pri tejto teplote je hustota najväčšia; pri teplote nižšej ako -4·3° nastáva rozpínanie kryštálov. To isté možno pozorovať aj pri diamante. Pri jodide striebornom so stúpaním teploty nenastáva rozpínanie, ale zmršťovanie. Fizeau vyhotovil z jodidu strieborného valec dlhý 13 mm a zistil, že koeficient dĺžkovej rozťažnosti kolmo aj rovnobežne s osou valca pri t°

$$\beta = - (0{\cdot}00000083 + 0{\cdot}000000014\ t);$$

teda so stúpaním teploty nastávalo zmršťovanie. Pri dobre vyvinutom kryštáli, na ktorom bolo vidieť, že jodid strieborný patrí do šesťuholníkovej sústavy, zistil, že rovnobežne s osou

$$\beta_1 = (- 0{\cdot}000002256 + 0{\cdot}0000000427\ t);$$

kolmo na os

$$\beta_2 = (0{\cdot}000000105 + 0{\cdot}0000000138\ t);$$

teda v prvom prípade nastalo rozpínanie, v druhom zmršťovanie. Z posledného pozorovania vyplýva, že

$$\beta = \frac{\beta_1 + 2\,\beta_2}{3} = -\,(0{\cdot}0000000682 + 0{\cdot}0000000503\,t)$$

pri 40° $\beta = -\,0{\cdot}0000000891.$

Poznanie zákonov rozťažnosti kryštálov je veľmi dôležité pre presné určenie objemovej rozťažnosti pevných telies. Podľa rozťažnosti možno pevné telesá rozdeliť do dvoch tried: do jednej patria tie, ktoré kryštalizujú v kockovej sústave, do druhej tie, ktoré kryštalizujú v iných sústavách. Kovy prvej triedy možno roztaviť a odliať do kryštalických tyčí bez toho, aby prestali vo všetkých smeroch vykazovať jednu a tú istú rozťažnosť. Kovy druhej triedy, rovnako ako ich kryštalické zložky, sa totiž v rozličných smeroch rozpínajú rozlične. Keď sa odlejú do tyče, kryštály budú uložené rozlične, no väčšinou predsa len ležia v určitom smere. Preto sa ich zložky v rozličných smeroch rozpínajú rozlične. Ak sú kryštály veľmi malé a veľmi nepravidelne premiešané, rozťažnosť vo všetkých smeroch sa rovná strednej rozťažnosti. Tento prípad je však zriedkavý a aj pri takých kovoch možno dospieť k spoľahlivému výsledku iba vtedy, keď sa najprv rozdrvia na jemný prášok a potom zlisujú. Týmto spôsobom Fizeau určoval rozťažnosť kovov patriacich do tejto triedy.

Kádek.

II. Správa o stave podporného spolku prievidzského katolíckeho gymnázia.

Pre podporný spolok bol školský rok 1881/2 požehnanejší než rok 1880/81, lebo sa pekne rozrástol nielen o veľkodušných a obetavých členov, ale aj o počet nadšených vlastencov a ľaskavých priaznivcov, ktorým leží na srdci primerané vzdelanie chudobných žiakov, ich výchova vo vlasteneckom duchu a ich pomaďarčovanie,

ktorí svojimi veľkodušnými príspevkami ráčili podporiť rast imania spolku. A to: dôst. pán farár Czeiszel Venantius ako zakladajúci člen zaslal 50 zl., dôst. pán Bratkovics Mihály ako riadny člen 20 zl., ct. pán profesor Dencz Béla ako podporujúci člen 10 zl. Šľachetnými darmi prispeli: Jeho Excelencia Trefort Ágoston, minister náboženstva a verejného vyučovania, 100 zl. prostredníctvom veľkomožného pána poslanca Sporzona Ernőa. Zbierka veľadôst. pána profesora Kopcsányiho Jakaba vyniesla 31 zl. 30 kr. Do zbierky ct. pána profesora Örvénya Iványa prispeli: Jeho Milosť Pribék István, vesprémsky titul. biskup, 10 zl., veľkomožný Vogronics Antal, vesprémsky kanonik, 10 zl., dôst. Pellet Pál, profesor teológie, 2 zl., dôst. Nagy József, profesor teológie, 2 zl., dôst. Szalay József, profesor teológie, 1 zl., veľkomožný Ráth Iván, správca biskupských majetkov, 5 zl., dôst. Gyalokay József, bursacký farár, 3 zl., dôst. Pósta József, farár, 1 zl. Šľachetná účastinná spoločnosť prievidzskej sporiteľne 30 zl. Ct. pán Kellermann Adolf 12 zl. Pani Peknyová dala pánu riaditeľovi na svätú omšu 6 zl., ktoré on doplnil na 10 zl. Z výťažku plesu *) konaného 22. novembra 1881

*) *Z dialky som počul, že túto vznešenú a nikdy dosť nevychnyválenú myšlienku podnietil kruh šľachetných dám. Ten nielen čítal zlatých písmen hodné slová slávneho učeného orleánskeho biskupa Dupanloupa: "Mládež, ktorá je predmetom starostlivosti a lásky celého môjho života, jednomyseľne milujem," ale si ich vštepil do srdca a nechal v ňom dozrieť. Nadšený hlbokým zmyslom týchto slov použil všetky dostupné prostriedky, pohol každým kameňom, len aby myšlienku počatú v šľachetnom srdci uviedol do života a svoj veľkolepý zámer uskutočnil. Nešetrí veľkodušnou hmotnou obetou ani najkrajším výtvorom vlastnej ručnej práce, len aby zotrel slzy, ktoré bieda a nepríjemné počasie vytláčajú na líca žiakov trasúcich sa od zimy pri návšteve školy. Kým tento kruh šľachetných dám berie chudobu do takej opatrujúcej náruče, nosí na srdci jej šťastnejšie bytie a spoločnou vôľou i skutkom sa usiluje pomôcť vlasti v jej biedach; kým neobetuje cudzej modle, totiž márnivosti a opičeniu po cudzine, dovtedy bude naša vlasť žiť a nepostihne ju osud kedysi rozkvitajúcej židovskej krajiny. Kruh dám, ktorý takto verne miluje vlasť a pomáha jej vo všetkých ťažkostiach, je hodný zvečnenia svojho mena; je hodný toho, aby si vlasť v srdci uchovávala pamiatku naň, pretože on nosí vlasť vo svojom srdci. A hoci tam podupkáva strašná a neúprosná smrť, úsmev je jej márny: kto si zásluhou získal večné meno a nežil iba pre vlastný osoh, ten nepodlieha jej moci.*
S radosťou prameňiacou z hĺbky srdca pozdravujem na tomto mieste šľachetné dámy a k tomuto slabému prejavu svojich vrúcnych citov pripájam modlitbové želanie,

bolo zašatené 10 chudobných žiakov; zostalo 1 zl. 43 kr. Odvtedy ďalej prispeli: veľkomožný pán kanonik Drahotuvszky Ferencz 2 zl., ct. dr. Jelentsik Nándor 2 zl., veľkomožné dámy Znamenákové 2 zl., ct. pán profesor Kádek István 2 zl., ct. pán advokát Szmieskó József 2 zl., slečna Keresztes 1 zl. Týchto 12 zl. 43 kr. so súhlasom ct. pána Luljaka Antala, riaditeľa kasina, riaditeľ gymnázia odovzdal horlivému pokladníkovi stravovacieho spolku ct. pánu Gramantikovi Jánosovi na zväčšenie imania spolku.

Terajšie imanie stravovacieho spolku	**2251**	zl. 87 kr.
Minulého roku bolo	**1756**	zl. 93 kr.
Prírastok	**494**	zl. 94 kr.

Okrem toho boli pre chudobných žiakov kúpené a rozdelené učebnice v hodnote 28·40 zl.; chudobnému žiakovi I. triedy boli zaplatené poplatky za prijatie, výročnú správu a knižnicu.

Za príjemnú povinnosť, ktorú mi vnuká vďačné srdce, pokladám vysloviť i na tomto mieste výročnej správy najhlbšie poďakovanie a vrúcnu vďaku obetavým pánom a dámam za ich šľachetné a veľkodušné dary. Svoju štedrosť preukázali žiakom tiesneným biedou a chudobou, keď sa ich dobré a ušľachtilé srdcia rozhodli veľkodušnými obetami prispieť k rastu základného imania stravovacieho spolku. Zároveň za svoju najsvätejšiu vlasteneckú povinnosť pokladám znovu s najhlbšou úctou požiadať veľkodušných priaznivcov tohto humanitného spolku, aby aj naďalej ráčili svojimi láskavými darmi prispievať k zväčšeniu jeho majetku.

---

aby všemohúci Boh nebeským požehnaním zavŕšil šľachetný úmysel tohto krásneho kruhu dám, zameraný na podporu chudobnej mládeže. Nech zachová drahý život štedrých dám, pozemských anjelov strážnych študujúcej mládeže, v najlepšom zdraví. Nech dovolí, aby sa sväté puto medzi šľachetnými dámami a chudobnými žiakmi stávalo čoraz silnejším a trvácnejším, aby ho nijaká moc času, pomerov ani udalostí nikdy nedokázala roztrhnuť, ba ani len oslabiť. Nech šľachetný kruh dám spolu so svojimi veľmi záslužnými organizátorkami žije dlho!

III. Dobročinná rubrika.

Ct. pán Kiss Ignácz, statkár, zo štipendia, ktoré založil, podporil spomedzi žiakov určených profesorským zborom týchto: Czibulka János z 1. triedy, Trgina Péter z 2. triedy a Misik Antal z 3. triedy.

Vážený výbor prievidzskej sporiteľne ráčil každého z nasledujúcich žiakov odmeniť piatimi zlatými: Brestyenszky Dezső z 2. triedy, Nedelák József zo 4. triedy a Schvarz Sándor z 3. triedy.

Veľadôst. Kádek István, profesor, dal riaditeľovi gymnázia 1 zlatý dukat s určením, aby ho odovzdal Nedelákovi Józsefovi ako usilovnému kresliarovi. Ct. pán profesor Dencz Béla potešil žiaka 4. triedy Hyrossa Bélu 1 dukatom za výborný pokrok v osvojovaní maďarského jazyka. Veľadôst. pán profesor Kurucz János odmenil žiaka 4. triedy Furdeka Miksu tromi starými dvadsiatnikmi za usilovné učenie sa latinčiny. Niekdajší prievidzský, teraz gyongyošský žiak 6. triedy Honiss József poslal z Gyöngyösa 2 zlaté ct. pánu riaditeľovi na odmenu tomu žiakovi 3. triedy, ktorý sa najlepšie naučil maďarsky. Dostal ich Lányi József z 3. triedy.

Z minuloročnej dobročinnej rubriky boli vynechaní: ct. Kohuth György s 3 zl., ct. Kiss Jenő s 2 zl., veľadôst. Lukács István, bývalý zastupujúci bojnický farár, s 2 zl., Novodvorszky s 2 zl., ct. pán profesor Örvény Iván s 1 zl. 60 kr. a Melus Mihály s 1 zl. Tieto dary sa použili na vyhotovenie nového mecha pre organ.

Jeho Excelencia minister náboženstva a verejného vyučovania poslal z výnosu základiny Fékesházyho Mihálya 6 cenných odmeňovacích kníh na odmenu pre známkami vynikajúcich žiakov dvoch vyšších tried s iným než maďarským materinským jazykom, ktorí preukázali krásny pokrok v osvojovaní maďarčiny.

Za všetky dobrodenia a dary poskytnuté v záujme ústavu a žiakov nech vysoké ministerstvo i šľachetní dobrodinci prijmú vrúcnu vďaku našej školy a našej mládeže.

IV. Profesorský zbor.

Furdek Nándor, predstavený prievidzského domu rádu piaristov, riaditeľ gymnázia, rím. kat. hlavnej školy a stravovacieho spolku, učiteľ náboženstva na ľudovej škole, podpredseda mestskej školskej rady, mestský poslanec a ministerský dozorca ľudových škôl; riadny profesor dejepisu v 4. triede a mimoriadny učiteľ krasopisu v 1. triede. Týždenne 4 hodiny; 36 rokov učiteľskej služby.

Szitkey István, kňaz rádu piaristov, triedny profesor 2. triedy, gymnaziálny katechéta, správca žiackej knižnice, riadny profesor náboženstva v 2. a 3. triede, maďarského a latinského jazyka v 2. triede. Týžd. hod. 17; rokov služby 42.

Kádek István, kňaz rádu piaristov, triedny profesor 4. triedy, správca fyzikálneho kabinetu, zapisovateľ stravovacieho spolku, profesor opisného a fyzického zemepisu v 3. triede, matematiky v 1., 2. a 4. triede a rysovania vo všetkých štyroch triedach. Týžd. hod. 28; rokov služby 12.

Kurucz János, kňaz rádu piaristov, triedny profesor 3. triedy, profesor latinčiny v 3. a 4. triede, zemepisu v 1. a 2. triede a prírodopisu v 2. triede. Týžd. hod. 19; rokov služby 9.

Kopcsányi Jakab, kňaz rádu piaristov, triedny profesor 1. triedy, profesor náboženstva v 1. a 4. triede, latinského a maďarského jazyka v 1. triede, matematiky v 3. triede a mimoriadny učiteľ tesnopisu. Týžd. hod. 19; rokov služby 4.

Dencz Béla, svetský profesor, správca prírodopisného kabinetu, zastupujúci profesor maďarského a nemeckého jazyka v 3. a 4. triede, prírodopisu a zemepisu v 4. triede a riadny učiteľ telocviku vo všetkých štyroch triedach. Týžd. hod. 26; rokov služby 2.

V. Prehľad prebraného učiva.
A) Povinné predmety.

Triedny profesor: *Kádek István.*

IV. trieda.

Náboženstvo. Dejiny Nového zákona. Týždenne 1 hodina. Učebnica: Roder Alajos, Biblické príbehy.

Maďarský jazyk. Jednoduchý a umelecký štýl. Na prvý sa využili prozaické čítania; na ukážku osobitostí umeleckého štýlu dielo Toldi od Aranya Jánosa. – Prízvučný a časomerný verš, precvičovaný na vybraných čítankách. Popri prednese sa opátovne vysvetľovali prostriedky umeleckého štýlu. Každé dva týždne jedna písomná práca, ktorej celkové rozvrhnutie sa vopred prerokovalo v škole. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Névy László, Štylistika; čítanka, IV. diel, od Szvorényiho.

Latinský jazyk. Na čítanie boli vybraté: C. Julius Caesar, Zápisky o vojne v Galii, celá druhá kniha a 11 kapitol z tretej knihy. Z Phaedrových bájok: Verný pes; Vlk a baranok; Pes nesúci mäso cez rieku; Osol a lev na love; Puknutá žaba a vôl; O líške a hrozne; Sestra a brat; Dve mulice a lúpežníci; Orol, mačka a diviak; Arion; Orestes a Pylades; Filemon a Baucis; Radosti vidieckeho života; Túžba po majetku; Ceres mení chlapca na jaštericu; Dyonisius Cato; Mravné výroky. Na týchto textoch a preklade viet z učebnice do latinčiny sa popri opakovaní prvej časti skladby precvičovali pravidlá skladobného použitia časov a spôsobov. Priraďovanie a podraďovanie viet, zložitejšia stavba súvetia, nepriama reč, latinská perióda, pravidlá prozódie a metriky. Učenie slov a písomné práce ako v tretej triede. Týždenne 6 hodín. Učebnica: Szepesi–Budavári, Latinská skladba, IV. diel. Na čítanie: Szamosi, Básnická cvičebnica (Tirocinium Poeticum).

Nemecký jazyk. Pri rozbore čítaní a pri ústnych cvičeniach primeraných prebratej gramatike sa popri preklade na syntaktickom základe vysvetľovala tvorba jednoduchých a zložených viet, vetné členy a ich vzájomné vzťahy. Podrobné preberanie slabých, silných a nepravidelných slovies, ako aj pomocných slovies. Tvorenie slov. Rozbor básnických textov. Každé dva týždne písomná práca. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Felsmannova nemecká gramatika a čítanka, II. diel.

Dejepis. Stručné oboznámenie s kultúrnou úrovňou národov, ktoré predchádzali vývinu gréckeho národa a vplyvali naň. Zemepis Ázie a Grécka. Pôvod Grékov, ich sťahovanie, náboženstvo, kultúra a povesti z hrdinského veku. Grécke zákonodarstvo a vrcholné obdobie. Po hegemonii Atén, Sparty a Téb sa Grécko dostáva pod macedónsku nadvládu. Zemepis Macedónska a jeho staršie dejiny. Gréci si volia Filipa II. za hlavného vojvodcu vo vojne proti Peržanom; jeho plány uskutoční syn Alexander Veľký. Zemepis Itálie. Založenie Ríma a jeho králi. Obdobie republiky a demokracie. Zápas medzi patricijmi a plebejcami. Úspešnými zahraničnými vojnami dosiahne Rím svetovládu, pre vnútorné rozbroje však začne upadať, až kým po zavraždení Julia Caesara Octavianus nezaloží cisárstvo. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Vaszary Kolos.

Zemepis. Politický opis Uhorskej ríše a Rakúska s osobitným zreteľom na porovnanie obyvateľstva, národnostných, náboženských a profesijných rozdielov oboch ríší; na poľnohospodárske, priemyselné a obchodné pomery a kultúrnu úroveň. Porovnanie ústavy uhorského štátu a Rakúska. Spoločné štátne záležitosti. Medzinárodné zastupovanie monarchie. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Dr. Cherven Flóris, Zemepis rakúsko-uhorskej monarchie.

Prírodopis. Úvodné poznatky z chémie na úspešné vyučovanie mineralogie. V mineralogii bol hlavný dôraz na päť hlavných tried založených na chemickom zložení. Z petrografie

triedenie hornín podľa ich textúrnej stavby a najbežnejšie jednoduché i zložené horniny. Z geológie obdobia Zeme, geologické zákony a hlavné vedúce skameneliny jednotlivých období. Na poznávanie miestnych geologických pomerov sa konali vychádzky. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Dr. Roth Samu, Základy mineralogie, petrografie a geológie pre IV. triedu gymnázií.

Algebra. Úvod do počítania s písmenami. Sčítanie a odčítanie s celými číslami. Násobenie s celými číslami s rozšírením na tvorbu druhej a tretej mocniny dvojčlenov. Delenie s celými číslami s rozšírením na vzorce geometrických postupností. Rovnaký rad operácií so zlomkami. Rovnice prvého stupňa s jednou neznámou, rozšírené o náuku o pomeroch. Oboznámenie s metrickou mierou. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Mocsnik–Szabóky.

Rysovanie. Konštruktívna planimetria. Krivočiare útvary. Prehĺbenie náuky o kružnici a príslušné konštrukčné úlohy. Najdôležitejšie krivky, najma: kužeľosečky. Základné kresliarske štúdie vypuklých ornamentov a zložitejších plošných ornamentálnych predlôh. Oboznámenie s nárysmi, pôdorysmi a rezmi jednoduchých stavieb. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Konštruktívna planimetria od dr. Császára.

Telocvik ako v I. triede.

III. trieda.

Triedny profesor: *Kurucz János.*

Náboženstvo. Dejiny Starého zákona. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Roder Alajos, Biblické príbehy.

Maďarský jazyk. Ako súvislé historické čítanie bolo vybraté dielo Szalaiho Lászlóa: Tatársky vpád do Uhorska v rokoch 1241–1242. Popri sústavnom opakovaní tvarosloviа zo slovnej skladby: zhoda, väzba, slovosled. Zo stavby súvetia: samostatná veta a súvetie, ich vzťah, skracovanie vedľajších viet vynechaním spájacích slov, viacnásobné

vety a periódy. Pravopis. Najpotrebnejšie občianske písomnosti. Výklad prízvučných veršov. Prednes. Každé dva týždne jedna domáca písomná práca s námetom z prebraného učiva; jej spracovanie sa najprv vyskúšalo ústne v škole. Týždenne 4 hodiny. Učebnica: Szvorényi, Maďarská gramatika a čítanka.

Latinský jazyk. Na čítanie boli vybraté z Cornelia Nepota: Miltiades, Lysander, Trasibulus, Dion, Hamilcar. Na základe týchto textov a prekladu vybraných maďarských viet do latinčiny sústavné opakovanie tvaroslovia; popri učení základov prozódie slovná skladba; praktické oboznámenie s menami vyjadrujúcimi priestor, čas a miesto, so zámenami, číslovkami a s infinitívnymi a particípiálnymi vetnými konštrukciami. Použitie gerundia a supína, tvorenie slov. – Učenie slov v súvislosti s čítaním a v etymologických skupinách. Týždenne jedna školská písomná práca na precvičenie syntaktických pravidiel a naučených slov. Týždenne 6 hodín. Učebnica: Bartal–Malmosi, Latinská skladba. Kniha Cornelia Nepota o vynikajúcich vojvodcoch, od Vassa Józsefa.

Nemecký jazyk. Skloňovanie podstatných a prídavných mien, zámen a čísloviek, stupňovanie prídavných mien, podrobné preberanie pomocných slovies a silno i slabo časovaných slovies. Jednoduché, zložené a stiahnuté vety, postavenie základných a vedľajších vetných členov. Čítali a rozoberali sa viaceré Niebuhrove čítania s historickou témou. Učenie sa kratších básní naspamäť. Písomné práce písané každé dva týždne zodpovedali postupne prebranému učivu. Týždenne 4 hodiny. Učebnica: Felsmannova nemecká gramatika a čítanka, II. diel.

Zemepis: a) Základy matematického a fyzického zemepisu. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Fyzický zemepis od Hellera Ágosta. b) Opis prírodných pomerov Afriky, Ameriky a Austrálie so zreteľom aj na hlavné udalosti dejín objavov. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Všeobecný zemepis, III. diel, od Visontaya.

Počty. Zložené úmery. Zložená trojčlenka. Úrokové počty. Výpočet lehoty. Reťazové pravidlo. Pomerné rozdeľovanie. Úlohy na miešanie. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Mocnik–Szabóky, Počty, II. diel.

Rysovanie. Konštruktívná planimetria. Priamočiare útvary. Rozšírenie náuky o zhodnosti, súmernosti, podobnosti a určovaní obsahu a dôležitejšie príslušné konštrukčné úlohy. Uplatnenie geometrie pri kreslení a meraní, ako je kopírovanie útvarov, kreslenie máp atď. Pokračovanie v kresliarskych cvičeniach podľa ornamentálnych vzorov, ktoré profesor predkreslil na tabuľu; neskôr kreslenie ozdôb podľa farebných a nefarebných plošných predlôh s vysvetlením štýlu. Uplatnenie geometrie pri kreslení a zameriavaní. Zameriavanie menších ploch pomocou triangulácie a súradníc. Nivelácia. Kreslenie máp. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Konštruktívná planimetria od dr. Császára.

Telocvik ako v I. triede.

II. trieda.

Triedny profesor: *Szitkey István.*

Náboženstvo. Vysvetlenie obradov svätej kresťanskej katolíckej cirkvi. Týždenne 2 hodiny. Učebnica od Supku Mártona, vydáva Spolok svätého Štefana.

Maďarský jazyk. Po zopakovaní učiva prvej triedy sa pri rozbore vybraných čítaní prebrala náuka o slovese, podrobnejší výklad príslovkového určenia, spojka, citoslovce, rozklad súvetí na ich časti a tvorenie slov. Osvojovanie spomenutých slovných druhov podporovali týždenné písomné práce. Týždenne 5 hodín. Učebnica: Szvorényi József, Menšia maďarská gramatika.

Latinský jazyk. Popri opakovaní prvej časti tvaroslovia podrobné určovanie rodov podstatných mien; časovanie činných, stredných, trpných a deponentných slovies, ako aj nepravidelných, neúplných a neosobných slovies, a určovanie ich minulých časov a supína;

používanie spojok na začiatku vedľajších viet a tvorenie slov sa precvičovalo v obvyklých týždenných písomných prácach a pri rozbore dejín Ríma. Týždenne 7 hodín. Učebnica: Bartal Antal, Latinské tvaroslovie.

Počty. Skratené počítanie, aritmetické operácie s obmedzenou presnosťou. Vysvetlenie pojmu úmernosti. Jednoduchá trojčlenka. Taliansky spôsob počítania. Základy geometrických pomerov a úmer. Percentové počty. Oboznámenie s metrickou mierou. Týždenne 4 hodiny. Učebnica: Mocsnik–Szabóky.

Rysovanie. Základy stereometrie: rovina. Absolútna a vzájomná poloha priamok a rovín, uhol stien a priestorové uhly. Vlastnosti a siete najdôležitejších telies: hranol, ihlan, pravidelné telesá, valec, kužeľ a guľa. Zhodnosť, súmernosť a podobnosť telies, určovanie ich povrchu a objemu. Zhotovovanie modelov telies. Perspektívne kreslenie mnohostenov a jednoduchších predmetov podľa modelov so zreteľom na osvetlenie. Nádoby ušľachtilejších tvarov, jednoduché hlavice a pätky stĺpov a iné jednoduchšie architektonické útvary. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Landau a dr. Vohrab.

Zemepis. Zemepis Európy okrem Uhorska a Balkánskeho, Apeninského a Pyrenejského polostrova patriacich do oblasti Stredozemného mora. Ázia, taktiež s výnimkou častí patriacich do oblasti Stredozemného mora. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Visontay János, Všeobecný zemepis, I. diel.

Prírodopis. Botanika: názorný opis rastlín, s osobitným zreteľom na rastliny preberané v zemepisnom učive. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Hanák, Základy prírodopisu.

Telocvik. Ako v prvej triede. Týždenne 2 hodiny.

I. trieda.

Triedny profesor: *Kopcsányi Jakab.*

Náboženstvo. Posledný cieľ človeka a prostriedky potrebné na jeho dosiahnutie. Dvanásť článkov apoštolského vyznania viery. Desať Božích

a päť cirkevných prikázaní. Náuka o hriechu, cnosti, milosti, sviatostiach, sväteninách a modlitbe. Týždenne 2 hodiny. Učebnica: Stredný katechizmus, vydáva Spolok svätého Štefana.

Maďarský jazyk. Tvaroslovie jazyka na syntaktickom základe. Hlavné pravidlá pravopisu. Čítanie s porozumením a náležitým dôrazom. Popri vecnom rozbore viacerých čítaní oboznámenie s podstatnými a prídavnými menami a číslovkami; s významom zámen a zmenami ich tvarov; s jednoduchými, stiahnutými a zloženými vetami. Základné črty náuky o slovese. Tvorba a odvodzovanie slov, najma: častejšie sa vyskytujúce odvodzovacie prípony. V zhode s teoretickou časťou sa každé dva týždne konala jedna školská písomná práca. Na cvičenie ducha a rozvoj ústneho prejavu slúžil prednes vybraných básní. Týždenne 6 hodín. Učebnica: Simonyi Zsigmond, Maďarská gramatika, a čítanka dr. Kármána Móra.

Latinský jazyk. Na základe primeraných a aj obsahovo zaujímavých čítaní precvičovanie dôležitejších tvarov skloňovania a časovania. Osvojovanie slovnej zásoby textov ústnymi prekladovými cvičeniami. Týždenne jedno školské písomné cvičenie. Týždenne 6 hodín. Učebnica: Bartal Antal a Malmosi Károly, Tvaroslovie a cvičebnica.

Zemepis. K opisu prírodných pomerov Uhorska a krajín okolo Stredozemného mora boli pripojené hlavné topografické údaje, národopis miest a oblastí a opis hlavných zamestnaní obyvateľstva, ako aj názorný opis výraznejších pôd a hornín, príznačných rastlín a zvierat. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Zemepis pre I. triedu gymnázia, napísali dr. Brozik a Paszlavszky.

Počty. Desiatková číselná sústava. Štyri počtové výkony s celými číslami a desatinnými zlomkami. Zlomok ako podiel a pomer; počítanie s obyčajnými zlomkami, počítanie času. Oboznámenie s metrickou mierou. Týždenne 4 hodiny. Učebnica: Mocnik–Szabóky, Počty, I. diel.

Rysovanie. Základné planimetrické prvky: polohové a merné vzťahy bodov, čiar a uhlov. Vlastnosti a zhotovovanie najdôležitejších rovinných útvarov: trojuholníka, štvoruholníka a päťuholníka, najma: pravidelného mnohouholníka a kruhu. Zhodnosť, súmernosť, podobnosť a určovanie obsahu útvarov. Obvody a niekoľko dôležitejších kriviek. Základy geometrického ornamentálneho kreslenia podľa sústavne napredujúcich kresieb na tabuli, najprv kresliarskymi pomôckami, potom voľnou rukou. Týždenne 3 hodiny. Učebnica: Rysovanie, napísali Landau Alajos a dr. Vohrab Flóris.

Telocvik. Prosté, poradové a spoločné cvičenia s cvičením a rozvojom celého tela. Týždenne 2 hodiny.

VI. Školské správy.

Po riadnom skončení minulého školského roka 1880/81 a po rozdelení štipendia zo základiny ct. pána Kissa Ignácza, šľachetného daru veľkomožného dr. Krajcsika Ferencza a úrokov zo základiny váženého výboru prievidzskej sporiteľne bolo žiactvo prepustené. Školský rok 1881/2 sme začali 29. augusta ustanovujúcou poradou. Na nej bol pán profesor Örvény Iván zvolený za zapisovateľa profesorských porád; predmety boli rozdelené medzi odborné sily, určili sa triedni profesori a zostavil rozvrh. Prijímacie a opravné skúšky sa konali 30.–31. augusta a 1. septembra. V posledný uvedený deň sa školský rok začal slávnostným vzývaním Ducha Svätého. Na začiatku októbra 1881 došlo k zmene v profesorskom zbore nášho ústavu. Pán profesor Örvény Iván sa uchádzal o uvoľnené profesorské miesto na gymnáziu v Zente. Ako profesor s peknými vysvedčeniami a zloženou profesorskou skúškou ho úspešne získal a presťahoval sa tam, odnášajúc si lásku zboru a trvalú úctu bývalých vďačných žiakov. Na tu uvoľnené profesorské miesto bol z nariadenia dôstojnej rádovej správy a so súhlasom vysokej

vlády dočasne prijatý kandidát profesury Dencz Béla, ktorý bol zároveň poverený aj vedením zápisníc profesorských porád.

Katolícka mládež sa v miernejšej časti roka denne o $7^1/_2$ a počas celého školského roka v nedele a sviatky o 8. hodine zúčastňovala na svätej omši a popoludní o 2. hodine na vešpere. Nedeľnej bohoslužbe vždy predchádzalo náboženssko-mravné poučenie. Vyučovanie sa začínalo a končilo krátkou pobožnou modlitbou. Rímskokatolícki žiaci sa v priebehu školského roka podľa predpisov štyrikrát spovedali a rovnako často pristupovali k svätému prijímaniu. Pred veľkonočnými sviatkami sa s nábožnou úctou konali duchovné cvičenia. Žiaci sa zúčastňovali na všetkých slávnostiach týkajúcich sa Jeho Veličenstva: na bohoslužbách vo farskom kostole v deň jeho menín a výročia korunácie. Napokon sa ústav ako celok s príkladnou pobožnosťou zúčastnil na procesiách pri svätení obilia, v krížové dni a na Božie telo. Žiakov mojšišovského náboženstva vyučoval vo viere ct. pán rabi Abeles Lipót; v pravidelných obdobiach prinášali potvrdenie o prospechu.

Školské zákony prečítal riaditeľ v prvom mesiaci školského roka a v marci za prítomnosti profesorského zboru a dôkladne ich vyložil so zreteľom na miestne pomery. Jednotným a svedomitým postupom profesorov sa v našom ústave podarilo dosiahnuť taký mravný a disciplinárny stav, ktorý nenecháva nič na želanie. Výsledkom bolo, že sme ani jedného žiaka nemuseli zo školy vylúčiť ani potichu prepustiť.

Veľkomožný kráľovský hlavný riaditeľ bratislavského školského obvodu Wiedermann Károly prišiel medzi nás 30. apríla. V dňoch 1.–2. mája úradne navštívil našu školu, aby sa náležite oboznámil s postupom profesorov pri preberaní učiva a s pokrokom žiakov v nadobúdaní krásnych a užitočných vedomostí. Dňa 2. mája o $4^1/_2$ popoludní zhromaždil profesorský zbor, aby mu oznámil výsledky skúseností získaných pri úradnej návšteve.

S úplnou spokojnosťou zistil, že všetky miestnosti ústavu sú čisté a gymnaziálny archív je v náležitom poriadku; že paušálne prostriedky určené vysokým ministerstvom náboženstva a verejného vyučovania, ako aj poplatky za prijatie a iné poplatky vybrané od žiakov boli v školskom roku 1881/2 použité na stanovený účel. Hlavnú knihu a denníky našiel riadne vedené; vyplývalo z nich, že riaditeľ horlivo navštevuje vyučovanie. Počet písomných prác bol vo všetkých štyroch triedach úplný a ich opravy sa vykonávali usilovne. Latinské, nemecké a počtové cvičenia sú vo všeobecnosti dobré; maďarské práce sú so zreteľom na miestne pomery vo všetkých štyroch triedach pochvalyhodné. Na jeho vhodne položené otázky odpovedali žiaci napriek ťažkostiam vyučovacieho jazyka dosť presne a v niektorých predmetoch veľmi pekne a správne. S cirkevným umeleckým spevom vyslovil úplnú spokojnosť. Tento pekný pokrok možno pripísať neúnavnej práci veľadôst. Kádeka Istvána. Jeho Veľkomožnosť srdečne a s radosťou uznáva vytrvalú horlivosť profesorského zboru a želá si, aby v nej nepoľavoval a aby jeho námahu korunovalo požehnanie Všemohúceho a úspech.

Verejná skúška z náboženstva sa konala za laskávej účasti veľkomožného a dôst. Jurissa Mihálya, titul. kanonika a miestneho farára, ako biskupského komisára.

Verejné ročné záverečné skúšky sa konali od 17. do 27. júna vrátane. Školský rok sa skončil 29. júna po slávnostnom "Te Deum" rozdelením odmien, vysvedčení a výročných správ, recitáciami a umeleckým spevom.

VII. Učebné pomôcky.

Diela zakúpené pre gymnaziálnu knižnicu: Cantu Caesar, 17 zv. Curtius, Dejiny Grékov, 4 zv. Descartes, Knižnica filozofických spisovateľov. Zákony a nariadenia, 5 zv. Somogyiho lexikón, 8.–10. zv. Vestník celokrajinského stredoškolského spolku. Verejné vyučovanie. Prehľad verejného vyučovania. Felsmann,

Menoslov. Müller, Mravouka. [NEISTÝ PREPIS]. Najkrajšia cnosť, najodpornejšie hriechy. Bartal–Malmosi, Latinská skladba a cvičebnica. Juhos János, Miestopisný slovník krajín uhorskej koruny.

Darované diela: Od Jeho Excelencie ministra náboženstva a verejného vyučovania: Desiata správa o stave náboženstva a verejného vyučovania predložená krajinskému snemu. Od veľkomožného Krajtsika Ferencza: Veniec, mesačník Petőfiho spoločnosti. Od pána Nágela Bernáta, kníhkupca: Konštruktívná planimetria.

Žiacka knižnica sa kúpou rozrástla o tieto diela: Dr. Czobor Gyula, Môj denník z Egypta a Svätej zeme, 2 zv. Szalay, Dejiny maďarského národa, zošity 33–41. Szilasi, Životopisy. Bolanden Konrád, Bartolomejská noc. Obrazy z Plutarcha.

Darmi obohatili knižnicu: ct. pán profesor Helmár Ágost: Historické tabuľky. Dôst. pán Pitroff István, profesor teológie: Balmesova zlatá knižočka. Užitočné a škodlivé zvieratá. Obrazy a črty z voľnej prírody. Život ostrihomského arcibiskupa Vitéza Jánosa. Fraknói Vilmos, Životopisná črta Pia IX. Život Hunyadiho Jánosa a obraz jeho doby. Pápežstvo Pia 7., I. a II. Rénanovo dielo. Rímske katakomby. Užitočné zábavy. Aeneas Sylvius, O troch prednostiach latinskej reči. Vyhnané dievča. Svetová kronika. Veľadôst. Schloszár János: Výber z prác Pázmányho spolku vácovských bohoslovcov.

Pre vyučovanie zemepisu boli zaobstarané: Berghaus–Gönczyho Ázia, Severná Amerika, Južná Amerika, Austrália, Päť dielov sveta. Visontayov Zemepis.

Darované: od dôst. pána profesora Csudaya Jenőa Politický zemepis rakúsko-uhorskej monarchie. Od dôst. pána Németha Vilmosa, člena rádu svätého Benedikta v Pannonhalme a riaditeľa gymnázia, prehľadná mapa pohorí, nížin a kveteny Uhorska na školské použitie.

Pre prírodopisnú zbierku: spektrálny prístroj. Dary: *Styx flamma* od veľadôst. pána profesora Kádeka Istvána;

vypchal pán profesor Dencz Béla. *Picus viridis* od veľadôst. pána Hergelya Györgya, kaplána; vypchal ct. Hajek Pál. Hlava diviaka, dar záslužného prievidzského poľovníckeho spolku; preparovali ct. páni profesori Örvény Iván a Dencz Béla. Zbierka 20 rozličných hornín a pôd z Oravskej stolice od riaditeľa Furdeka Nándora; veľmi pekný kryštál barytu od Csornaya Rezsőa, žiaka 4. triedy; 2 kusy drevného opálu od Pekneho Józsefa, žiaka 4. triedy. Viaceré výbrusy na mikroskopické skúmanie vyhotovil pán Dencz Béla s pomocou žiakov 4. triedy. Napokon sa mineralogická i petrografická zbierka obohatila o viacero exemplárov získaných pri vychádzkach s mládežou.

Do zbierky mincí a medailí darovali: Furdek Nándor 2 staré dvadsiatniky a 2 staré desiatniky. Veľadôst. pán Brestyenszky 27 medených a 3 strieborné mince. Zsivny János 1 striebornú mincu. Veľadôst. Hergely György pamätnú medailu Széchenyiho Istvána a viacero medených mincí. Skolka János, žiak 1. triedy, 1 striebornú mincu. Tauber 1 pamätnú mincu. Pán profesor Örvény 29 rímskych mincí. Viedeman Ida 1 striebornú mincu. Hunvaldt Antal, žiak 2. triedy, 1 medenú mincu. Zányi Jakab, žiak 1. triedy, 1 striebornú mincu. Vunder József, žiak 1. triedy, 1 medenú mincu. Trgina Péter, žiak 2. triedy, 1 pamätnú mincu. Wiedeman Géza, žiak 1. triedy, 2 medené mince. Zsnyava György, žiak 1. triedy, 1 medenú mincu. Singer Sándor, žiak 2. triedy, 1 medenú mincu. Brandisz Rudolf, žiak 1. triedy, 1 medenú mincu.

VIII. Vysvetlenie známok a ostatných skratiek.

Mravnosť – mravy. Dobré = dobre. Riadne = zákonom primerané.
Prospech v štúdiu = Pokroky v umeniach.
1 = výborné. 2 = dobré. 3 = dostatočné.
4 = nedostatočné.
héb. v. (héber v.; h. v.) = židovského vyznania; ism. = opakujúci;
f. = oslobodený; szab. = riadne.
öszt. díj. = štipendium; ág. h. v. = augsburského vyznania.

IX. Klasifikačný prehľad žiactva.

Štvrtá trieda.

Meno žiaka a jeho vierovyznanie	Povinné predmety										Nepov.		
	Náboženstvo	Mad. jazyk	Nem. jazyk	Lat. jazyk	Dejepis	Zemepis	Prírodopis	Matematika	Rysovanie	Telocvik	Tesnopis	Spev	Správanie
Csernyay János	3	4	3	3	3	3	4	3	3	2	—	—	2
Csernyay Rudolf	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	2
Csertyik János	1	4	4	4	2	3	4	3	3	3	—	2	1
Furdek Miksa öszt. dij.	1	2	2	1	1	1	2	2	2	3	2	1	1
5. Gyurcsó Imre	2	3	3	4	3	3	3	3	2	1	—	1	2
Hiross Béla	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	2	1	1
Kellermann Armin héb. v.	1	2	1	3	1	1	2	2	2	1	—	—	1
Kohn Adolf héb. v.	1	3	1	3	1	2	3	2	2	1	—	—	1
Kondrk István	1	2	2	3	1	2	1	2	2	1	—	1	1
10. Lövinger József héb. v.	1	1	1	3	1	1	2	2	2	1	—	—	1
Mellus János	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1	—	1	1
Nedelák József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f.	1	1	1
Pekny József	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2
Richter Árpád	1	2	2	2	3	3	3	3	2	3	—	1	2
15. Steiger Antal	2	4	4	3	4	4	4	3	3	1	—	1	2
Schloszár Bálint	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	2
Sztankó István	1	2	2	3	2	2	2	3	2	1	—	—	2
Veber József	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Velvard Benjámin héb. v.	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	—	—	1

Prešiel na iný ústav: Haim Rudolf.

Počas roka odišli: Kardoss Ignác a Karpiss Gáspár.

Spolu 22.

Tretia trieda.

Meno žiaka a jeho vierovyznanie	Povinné predmety								Nepov.		
	Náboženstvo	Mad. jazyk	Lat. jazyk	Nem. jazyk	Opis. zemepis	Fyz. zemepis	Počty	Rysovanie	Telocvik	Tesnopis	Spev	Správanie
Bednár Isztván	2	3	3	3	2	2	3	2	1	3	1	2
Drozd Endre	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2
Gazsó István	1	3	3	3	3	2	3	3	1	—	1	1
Grott Zsigmond héb. v.	2	3	3	2	3	3	4	3	3	—	—	2
5 Heller Vilmos héb. v.	1	3	3	1	3	3	2	3	3	—	2	2
Kizling István	2	3	2	3	2	3	3	3	2	—	1	2

Meno žiaka a jeho vierovyznanie	Povinné predmety								Nepov.		
	Náboženstvo	Maď. jazyk	Lat. jazyk	Nem. jazyk	Opis. zemepis	Fyz. zemepis	Počty	Rysovanie	Telocvik	Tesnopis	Spev	Správanie
Lányi János	3	4	3	3	3	3	3	3	f.		2	1
Lányi József	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1
Lax Dárius héb. v.	2	3	4	2	2	2	4	3	3			2
10. Lax Gusztáv héb. v.	2	3	3	1	2	2	3	3	3		2	2
Lővy József héb. v.	1	1	2	1	2	2	1	2	1		2	2
Luprich Tamás	3	3	3	3	3	3	4	3	2		2	2
Marer Gyula héb. v.	1	2	3	1	2	2	2	3	2			1
Marko János	2	2	3	2	2	2	1	3	2		1	1
15. Mellus Jakab	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Misik Antal	1	2	3	2	2	1	3	1	1	2	1	1
Schvarz Sándor héb. v.	1	1	2	1	1	1	1	2	3		1	1

Druhá trieda. Spolu 17.

Meno žiaka a jeho vierovyznanie	Povinné predmety								Nepov.		
	Náboženstvo	Maď. jazyk	Lat. jazyk	Zemepis	Prírodopis	Počty	Rysovanie	Telocvik	Tesnopis	Spev	Správanie
Bienenstock Miksa h. v.	1	2	2	3	2	3	2	2			1
Boldizsár György	2	2	3	2	2	2	2	3		1	1
Brestyenszky Dezső	1	2	2	2	2	2	2	2		1	1
Brestyenszky Gyula	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2
5. Czeizel Antal	3	3	3	3	3	3	3	3		2	2
Czigler Miksa h. v. ism.	2	2	2	3	2	3	3	1			1
Enderla Rudolf	3	3	3	3	3	3	3	3		2	2
Grott Samu héb. v.	1	1	1	3	2	2	3	3			2
Gyurcsó József	1	2	1	3	3	2	2	1		1	1
10. Gyurják Sándor	1	2	2	3	3	3	3	1		2	2
Hencz János	1	2	2	4	3	3	3	1		2	2
Hunvald Antal héb. v.	1	1	1	2	2	2	2	3		2	2
Porubszki Márton	2	2	3	3	3	3	2	2		2	1
Richter József	2	3	3	4	3	4	3	2		2	1
15. Rohács János	1	1	1	2	1	2	2	3	2	2	1
Rosenthal Bódog héb. v.	1	1	1	3	2	2	3	3			1
Singer Armin h. v.	1	1	1	2	1	2	2	1		2	2
Trgina Péter	1	2	2	3	3	2	3	3			1
Veinréb Miksa héb. v.	2	2	1	3	3	3	3	3			1
20. Velvárd Gusztáv h. v.	1	2	1	2	2	2	1	3		2	1
Verner Adolf h. v.	1	2	2	2	2	2	2	2			2
Vesztenyiczky József	2	2	2	3	3	3	3	3		1	2
Vida Alajos	3	3	3	3	3	4	3	1			2

Počas roka odišiel: Pálik Gyula. Spolu 24.

Prvá trieda.

Meno žiaka a jeho vierovyznanie	Povinné predmety							Nepov.		
	Náboženstvo	Maď. jazyk	Lat. jazyk	Zemepis	Počty	Rysovanie	Telocvik	Krasopis	Spev	Správanie
Abeles Adolf, héber v.	1	2	2	3	3	3	3	1	—	1
Bienenstock Gyula, h. v.	2	3	3	3	3	3	1	1	3	2
Brandisz Rudolf, ism.	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2
Czibulka János	1	1	2	1	2	3	1	2	2	1
5. Diera József	3	4	4	4	4	4	2	2	—	1
Filo Antal György, ism.	2	3	3	3	3	3	1	2	2	2
Goldberger Kálmán h. v.	2	3	3	3	3	3	3	1	—	1
Grznarik Kálmán, ism.	2	3	2	3	3	4	2	3	—	2
Horváth Antal	3	4	4	4	4	4	2	1	3	2
10. Horváth Károly	3	4	4	3	4	4	3	2	—	2
Kohn Armin, héb. v.	2	3	3	3	2	3	2	2	—	1
Kupcsek Mihály, ism.	3	3	3	3	4	3	2	2	3	1
Kurbel János	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1
Lelkes Gyula	3	3	4	4	4	3	3	3	2	2
15. Livora Ferencz	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
Márer Ede, h. v. ism.	1	3	3	3	3	3	2	1	—	1
Mecsár János	3	4	4	3	4	4	3	3	2	1
Melicher István	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Nágel József, héber v.	1	1	1	2	1	1	3	1	—	1
20. Nedelák István	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Schloszár Endre ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Skolka József	1	1	2	3	2	2	2	1	2	1
Spitzer Armin héb. v.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2
Steiner Samu h. v. ism.	3	3	3	3	3	3	2	3	—	2
25. Szedlacsek Antal	3	3	3	2	3	3	3	1	2	1
Tutz János ism.	3	2	3	3	4	3	2	2	2	1
Vamberger Lipót héb. v.	2	3	3	3	3	3	3	1	3	2
Vanek Vilmos	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1
Velvard Adolf héb. v.	1	1	1	2	1	1	3	1	—	1
30. Viedemann Géza	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1
Vunder József	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Zsnyava György	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1

Súkromný žiak: Stiglicz Béla, héb. v.
Prešli na iný ústav: Haim Géza, Tarnóczy Elemér.
Počas roka odišli: Aranyossy Nándor, ism.; Faczuna György, ág. h. v.; Koczurik János, Reisz Géza, Zányi Jakab.

Spolu 40.

Štatistický výkaz o žiakoch.

I. Všeobecný prehľad žiactva.

Trieda	I. Počet žiakov			II.* Vierovyznanie		III. Jazyky, ktorými hovoria			IV. Občianske postavenie rodičov					V. Prehľad pôvodu žiakov								VI. Postup		
	Zapísaní	Odišli	Zostali do konca roka	Rím. kat.	Židovské vyzn.	maďarsky a nemecky	maďarsky a slovensky	maďarsky, nemecky a slovensky	Inteligencia	Samostatní poľnohospodári, vlastníci a nájomcovia	Samostatní obchodníci a remeselníci	Súkromní úradníci	Služobníctvo a robotníci	Miestni	Nitrianska st.	Tekovská st.	Trenčianska st.	Turčianska st.	Oravská st.	Zvolenská st.	Šopronská st.	Postúpili	Pripustení k oprave	Opakujúci
I.	40	7	33	22	11	2	16	15	3	5	18	6	1	11	13	6	2	—	—	—	1	24	3	5
II.	24	1	23	14	9	6	7	10	4	9	9	1	—	14	9	—	—	—	—	—	—	21	1	1
III.	17	—	17	10	7	1	7	9	3	2	8	2	2	5	7	3	—	1	—	1	—	13	3	1
IV.	22	3	19	16	4	—	15	5	1	4	15	—	—	12	2	2	3	—	1	—	—	15	1	3
Spolu	103	11	92	62	31	9	45	39	11	20	50	9	3	42	31	11	5	1	1	1	1	73	8	10

**) Od II. stĺpca sa uvádzajú iba tí, ktorí boli na konci roka klasifikovaní.*

II. Prehľad konečných výsledkov v štúdiu a správaní podľa tried.

TRIEDA / Počet žiakov	I. trieda 33				II. trieda 23				III. trieda 17				IV. trieda 19			
Predmety	výborné	dobré	dostatočné	nedostatočné	výborné	dobré	dostatočné	nedostatočné	výborné	dobré	dostatočné	nedostatočné	výborné	dobré	dostatočné	nedostatočné
Náboženstvo	8	8	16	—	13	7	3	—	7	7	3	—	13	3	3	—
Maďarský jazyk	6	2	20	4	5	13	5	—	3	4	9	1	4	7	5	2
Latinský jazyk	3	5	19	5	8	8	7	—	—	4	12	1	2	5	10	2
Nemecký jazyk	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	6	—	6	6	5	2
Dejepis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	6	1
Zemepis	2	4	23	3	—	7	14	2	2	9	6	—	8	3	7	1
Fyzika	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	6	—	—	—	—	—
Prírodopis	—	—	—	—	—	11	10	2	—	—	—	—	5	5	6	3
Počty	3	5	17	7	2	10	11	—	3	4	7	3	4	6	9	—
Rysovanie	2	3	22	5	1	9	13	—	2	4	11	—	4	9	6	—
Telocvik	4	15	13	—	6	6	11	—	5	5	6	1f.	10	4	4	1f.
Spev	—	15	6	—	4	12	—	—	8	6	—	—	10	2	—	—
Tesnopis	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	1	—	2	2	—	—
Správanie	dobré		riad.		dobré		riad.		dobré		riad.		dobré		riad.	
Celkom	19		13		13		10		8		9		11		8	

III. Spomedzi zapísaných žiakov.

	I.	II.	III.	IV.	I—IV.
	Trieda				
a) Nepovinné predmety navštevovalo:					
Spev	23	16	14	17	70
Krasopis	32	—	—	—	32
Tesnopis	—	2	4	4	10
b) Zaplatilo					
Školné) v 1. polroku	34	20	11	9	74
) v 2. polroku	30	20	10	9	69
c) Oslobodení od školného:					
v 1. polroku	1	4	6	12	23
v 2. polroku	3	4	7	11	25
d) Zaplatilo zápisné . .	31	1	—	—	32
e) Knižničný poplatok . .	40	24	17	22	103
f) Poplatok za ročenku . .	40	24	17	22	103

XI. Oznámenie o začiatku školského roka 1882/83.

Budúci školský rok 1882/83 sa začne 1. septembra. Riadne prijímanie verejných žiakov sa uskutoční 30.–31. augusta a počas prvých troch septembrových dní od 9. do 12. hodiny v riaditeľskej kancelárii. V rovnakom čase sa budú konať doplňujúce a opravné skúšky. Všetkých žiakov zapisuje riaditeľ a okrem neho pre jednotlivú triedu príslušný triedny profesor. Pri prijatí treba zaplatiť: zápisné 2 zl. 10 kr., knižničný poplatok 20 kr. a poplatok za výročnú správu 50 kr. Prvý z týchto poplatkov platia iba tí, ktorí prvý raz vstupujú do prievidzského katolíckeho gymnázia; posledné dva je povinný platiť každý žiak.

Do prvej triedy školy môže podľa pravidiel vstúpiť iba žiak, ktorý dovŕšil 9 rokov a nie je starší ako 12 rokov.

Pokiaľ ide o mieru vedomostí, vyžaduje sa náležité ovládanie učiva štvrtého ročníka ľudovej školy a preukázanie týchto vedomostí osobitnou prijímacou skúškou.

Každý žiak sa musí na prvé prijatie dostaviť osobne na riaditeľstvo, spravidla v sprievode otca, matky alebo poručníka, prípadne ich osobitne splnomocneného zástupcu. Rodičia alebo poručníci, ktorí nebývajú v sídle ústavu, sú pri prijatí dieťaťa alebo zverenca povinní predstaviť vhodného zástupcu. Naň prenášajú svoje povinnosti a práva domáceho dohľadu a výchovy, aby mohol prijímať oznámenia riaditeľstva o žiakovi zverenom jeho starostlivosti. Každú zmenu v tejto veci sú rodičia a poručníci povinní oznámiť riaditeľovi osobne alebo písomne. Riaditeľ má naopak právo a povinnosť tam, kde z opodstatnených dôvodov pokladá starostlivosť za nedostatočnú alebo jej vplyv za škodlivý, požadovať účelnú zmenu.

Počas roka sa škola nesmie meniť bez vážneho dôvodu. Prijatie je možné iba pri presnom zdovôvodnení prestupu a na základe vysvedčenia, z ktorého je zrejmé, že dotyčný až doteraz riadne navštevoval triedu, do ktorej sa chce zapísať ako riadny žiak.

Priebežnú správu je žiak povinný odovzdať otcovi alebo jeho zástupcovi na podpis; keď sa znovu vráti do školy, odovzdá ju späť triednemu profesorovi.

Vrátené správy ukladá riaditeľ do archívu. Ak žiak odíde z ústavu počas školského roka, slúži správa opatrená zákonným kolkom, pečaťou a novým dátumom ako vysvedčenie o odchode.

Od povinného predmetu nemôže byť oslobodený žiadny žiak. Žiaka, ktorý pre telesnú chybu nie je schopný cvičiť, môže riaditeľstvo dočasne oslobodiť na základe hodnoverného osvedčenia úradného lekára mesta Prievidza.

Školné sa platí v septembri a januári vyberateľovi určenému z profesorského zboru. Podľa nariadenia nezaplatenie školného v prvom mesiaci polroka vedie k vylúčeniu zo školy.

Žiakom, ktorí dostáli nedostatočnú známku z jedného predmetu a ktorých profesorská porada uzná za schopných napraviť svoje nedostatky počas prázdnin vlastnou usilovnosťou, možno priznať právo prihlásiť sa na začiatku budúceho školského roka na opravnú skúšku, avšak iba na ústave, v ktorom študovali.

Žiaci, ktorí dostáli nedostatočnú známku z viac ako jedného predmetu, nemáju nárok na opakovanie skúšky, ale musia opakovať triedu. Riaditeľstvo od takých žiakov neprijíma žiadosti o povolenie opravnej skúšky. – Prievidza, 29. júna 1882.

Riaditeľstvo gymnázia.